

Реферати

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ В ПРЕПОДАВАНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «МЕДИЦИНСКАЯ РЕАБИЛИТАЦИЯ» ВРАЧАМ-ИНТЕРНАМ

Постовітенко К. П.

В статье освещены особенности процесса восприятия информации современным человеком. В качестве одного из вариантов использования этих особенностей с целью повышения качества образования рассматриваются возможности использования мультимедийных средств. Автором описан опыт использования электронных презентаций и видеороликов в преподавании дисциплины «Медицинская реабилитация» врачам-интернам.

Ключевые слова: восприятие, «клиповое мышление», преподавание, мультимедийные средства, врачи-интерны.

Стаття надійшла 30.05.2015 р.

USE OF MULTIMEDIA IN TEACHING OF «MEDICAL REHABILITATION» FOR INTERNS

Postovitenko K. P.

The article highlights the features of the process of perception of modern human mind. The article discusses the possibility of using multimedia as one of the options for using these features to enhance the quality of education. The author describes the experience of using electronic (multimedia) presentations and videos in teaching of "Medical rehabilitation" for interns.

Key words: perception, "clip-thinking", teaching, multimedia, medical interns.

УДК 378.14

В.І. Шенітько, Г. А. Срошенко, С.М. Білаш, О.Д. Лисаченко, О.В. Візьхова, Т.М. Климач
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ДО НАВЧАННЯ У МЕДИЧНОМУ ВУЗІ

В статі наведені результати психологічного дослідження, щодо мотивації до навчання, яке проводилося серед студентів першого курсу медичного, стоматологічного факультету ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія». Встановлено, що провідними мотивами навчальної діяльності студентів є придбання глибоких знань, стати висококваліфікованим фахівцем, отримати диплом, успішно вчитися, скласти іспити на «добре» і «відмінно», забезпечити успішність майбутньому професійному діяльності. Найменш значимими мотивами, згідно із дослідженням, з'явилися такі: бути постійно готовий до черговим занять, не запускати предмети навчального циклу, виконувати педагогічні вимоги, бути прикладом однокурсникам, уникнути засудження та покарань погану навчання.

Ключові слова: мотивація, мотиваційний комплекс особистості, придбання знань.

Проблема професійної мотивації нині набуває особливого значення. Правильне виявлення професійних мотивів, інтересів і схильностей є важливим прогностичним чинником задоволеністю професією у майбутньому, що націлює на успішність професійного навчання.

Проблема мотивації і мотивів поведінки й діяльності – одне з стрижневих в психології. Тож не дивно, що цю проблему з давніх-давен займає уми вчених, їй присвячено велика кількість публікацій, і у тому числі – монографії: В. Г. Асєєва, В.К. Вилюнаса, І.А. Джидар'яна, Б.І. Додонова, В.А. Іванникова, О.Н. Леонтьєва, П.М. Якобсона; і навіть іноземних авторів: Х. Хекхаузена, Френкин Р., Еммонс Р., О.Г. Маслоу [1-6, 9, 10, 12-16]. В психології мотивація позначає сукупність зовнішніх і внутрішніх мотивів, які спонукають суб'єкта до активності [7]. Слід звернути увагу, що мотивація навчальної діяльності – це співвіднесення цілей, завдань, які студенти прагнуть досягти, і внутрішньої активності особистості. У навчанні мотивація виявляється у прийнятті студентом цілей і завдань навчання як особистісні значимі і необхідні [8].

Нині у науці не вироблений єдиний підхід до проблеми мотивації поведінки людини.

Метою роботи було виявлення ставлення сучасної молоді до навчання, визначення основних мотивів до навчання, формування у студентів позитивних учбових мотивів, підвищення самооцінки в сприйнятті себе та інших.

Матеріал та методи дослідження. В кінці навчального 2014-2015 року було проведено опитування серед студентів першого курсу ВДНЗУ «УМСА» медичного 1, стоматологічного факультету за мотиваційною анкетною Т.А. Ільїної розробленою для студентів-медиків. Робота виконана на основі результатів опитування серед студентів 1 курсу стоматологічного факультету і 1 курсу медичного факультету № 1. Було опитано 351 студент ВДНЗУ «УМСА». Вік студентів 17-22 роки. Медичний факультет – 171 осіб, стоматологічний -180 осіб (рис.1).

Предметом дослідження був мотиваційний комплекс особистості. Під мотиваційним комплексом особистості ми розуміємо співвідношення внутрішньої, зовнішньої позитивної і до

зовнішньої негативною мотивації у структурі навчальної та професійної діяльності. Завдання дослідження: експериментальне вивчення особливостей навчальної мотиваційної сфери студентів-медиків.

Методи дослідження: Модифікована методика Т.А. Ільїної «Мотивація навчання у ВНЗ», яка складається із 50 питань. Диференціація відповідей здійснюється за трьома шкалами: «здобуття знань» (прагнення здобути знання, допитливість); «опанування професії» (прагнення опанувати професійні знання і сформувати професійно важливі риси); «отримання диплому про закінчення ВНЗ (прагнення отримати диплом при формальному засвоєнні знань, прагнення пошуку «обхідних шляхів» для складання іспитів) [11]. Практична значимість дослідницької роботи у тому, що вона розкриває зміст психологічних особливостей навчальної мотивації студента медичного Вузу виявляє її значимі складові.

Результати дослідження та їх обговорення. Ми вважаємо, що проведене дослідження сприятиме саморозвитку студента, оволодінню навчальним матеріалом, ефективному розвитку навчально-пізнавальних мотивів. Отримані у роботі дані можна залучити до профілактичної, консультаційної і психокорекційної роботи психологічної служби вищої освіти.

Відомо, що ефективність навчальної діяльності студентів залежить від мотивації до навчання. Коли студенти розуміють, що їх поведінка, навчання, інтерес до певної діяльності, усвідомлення вибору професії приведе до відчутних результатів. Для людини життєво важливо бути само визначеною, незалежною, такою що діє у відповідності з своєю «внутрішньою» мотивацією [7, 8]. Мотиви, що спонукають до навчання, це потреба у самовираженні, самореалізації, матеріальні та соціальні потреби, потреба у визнанні, отримання диплома, спілкування з сокурсниками, нагляд і тиск батьків, захоплення і інтерес до професії, не відставання від друзів.

Отже, загальні показники основних мотивів серед опитаних студентів до навчання в медичній академії є: Отримання знань 168 осіб – 48%, Опанування професією 143 осіб – 41%, Отримання диплому 40 осіб – 11% (рис. 2). Виявлені студенти, у яких мотиви навчання переплітаються: отримання знань і опанування професії 32, 9%; отримання знань та отримання диплому -55, 16%; опанування професії та отримання знань -33, 9%.

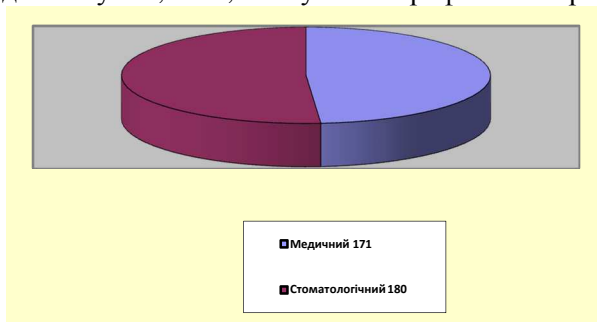

Рис. 1. Розподіл проанкетованих студентів по факультетах.

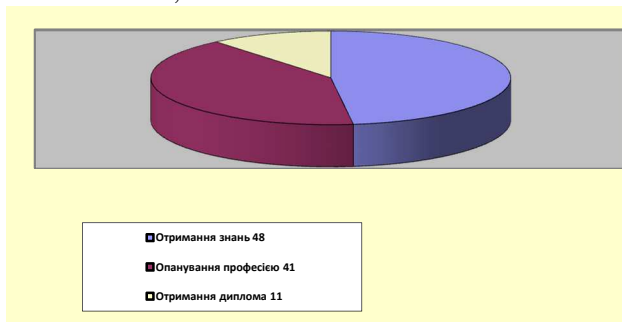

Рис. 2. Загальні показники основних мотивів до навчання.

Згідно даного дослідження, студенти медичного факультету №1 (171 особа) мають за основний мотив до навчання – отримання знань 65 осіб, 38%, опанування професією -60 осіб, 35%, отримання диплому -45,26%.

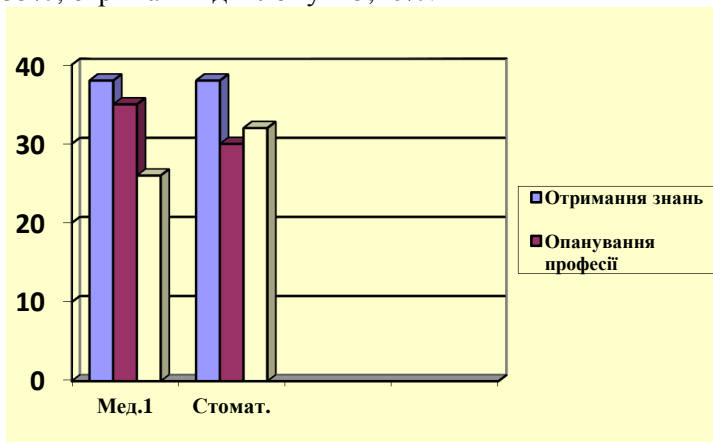

Рис. 3. Порівняльні показники мотивації до навчальної діяльності медичного

Студенти стоматологічного факультету (180 осіб) вважають за основний мотив навчання отримання знань - 69,38%, опанування професією - 54, 30%, отримання диплому - 57,32% (рис.3). Більшість опитаних на медичному факультеті закінчили медичний коледж, що говорить про обізнаність в майбутньої професії. Найбільш студенти цінують в собі таку рису характеру, як наполегливість, готовність завжди всім допомагати, правдивість, щирість, добродушність,

Хотіли позбавитися в собі лінії, роздратованості. У навчанні студентам допомагають такі риси характеру, як відповідальність, активність, рішучість, совість, цілеспрямованість, старанність, впевненість, мрія стати лікарем. Заважають у навчанні майбутнім лікарям не сконцентрованість, сором'язливість, агресія, лінь.

На стоматологічному факультеті більшість студентів зараховані до академії після школи, лицею. Декілька студентів закінчили медичний коледж. Майже всі опитувані відмітили, що їм складно заставити себе вивчати дисципліни, які не відносяться до майбутньої спеціальності. В собі цінують такі риси характеру, як наполегливість, працьовитість, прямолінійність, комунікативність, життєрадісність, чесність, цілеспрямованість, стриманість. Хотіли б позбавитися лінощів, неувважності, сонливості, невпевненості. Заважають навчатися такі риси характеру, як непостійність, швидка зміна настрою, дратівливість. Допомагають у навчанні майбутнім стоматологам кмітливість, витривалість, наполегливість, впертість, совість. Бажання в майбутньому допомагати людям.

Висновки

1. Отже, мотивація займає провідне місце в структурі особистості і є одним з основних понять, які використовуються для пояснення поведінки і діяльності людини. Перевага мотивів за першими двома шкалами свідчить про адекватний вибір студентом професії і задоволеність нею.
2. У процесі дослідження нами виявлено, що провідними мотивами навчальної діяльності студентів є придбання глибоких знань, стати висококваліфікованим фахівцем, отримати диплом, успішно вчитися, складати іспити на «добре» і «відмінно», забезпечити успішність майбутньому професійному діяльності. І на цій основі можна запропонувати: студентам з низьким рівнем мотивації навчання приділяти підвищену увагу з боку академічного керівництва з метою створення умов підвищення мотивації. Найменш значимими мотивами, згідно із дослідженням, з'явилися такі: бути постійно готовий до черговим занять, не запускати предмети навчального циклу, виконувати педагогічні вимоги, бути прикладом однокурсникам, уникнути засудження та покарань погану навчання.
3. Проводячи періодичний моніторинг мотивації (1-2 рази на рік), можна зареєструвати динаміку розвитку мотивації, як в окремого студента, так і групи студентів.
4. За підсумками результатів аналізу, можна стверджувати, що вивчення навчальної мотивації необхідне для виявлення реального рівня життя та можливих перспектив, і навіть зони її найближчого впливу розвиток кожного студента. У зв'язку з цим результати проведеного дослідження навчальної мотивації, показали нові процеси взаємозв'язку суспільного ладу та формування студентами нових цілей та потреб.

Список літератури

1. Asyeev V. G. Problema motivatsiyi y osobistosti / V. G. Asyeev // Teoretichni problemi psihologiyi osobistosti. – М., - 1974. - 122 s.
2. Asyeev V. G. Motivatsiya povedinki y formuvannya osobistosti / V. G. Asyeev // – М., - 1976.
3. Vilyunas V. K. Psihologiya razvitiya motivatsii / V. K. Vilyunas // - SPb.: Rech, - 2006. - 458 s.
4. Dzhidaryan I. A. Vliyanie npravstvennoy motivatsii na razvitie i formirovanie potrebnostey lichnosti / I. A. Dzhidaryan // - Tematicheskii sbornik nauchnykh rabot. - М., - 1988., S. 26-30.
5. Ivannikov V. A. Formirovanie pobuzhdeniya k deystviyu / V. A. Ivannikov // Voprosy psihologii. - 1985. –No. 3., S.113-1236.
6. Ilyin E. P. Motiatsiya i motivi / E. P. Ilyin //– М.SPb Piter.- 2006. – 512 s.
7. Klimov E. A. Deyaki psihologichni printsipi pidgotovki molodi do pratsi i viboru profesiyi / E. A. Klimov // Pitannya psihologiyi. - 1985 – No. 4., 46 s.
8. Leontev A. N. Potrebnosti, motivyi i emotsii. –М.: CheRo, 2002 – s.52-79
9. Maslou A. Motivatsiya i lichnost / A. N. Leontev // - SPb.: Piter, - 2006. - 352 s.
10. Fridman L. M. Izuchenie lichnosti uchaschihsya i uchenicheskikh kolektivov / L. M. Fridman, T. A. Pushkina, I. Ya. Kaplunovich // - М., - 1988.
11. Frenkin R. Motivatsiya povedeniya. Biologicheskie, kognitivnyie i sotsialnyie aspekty / R. Frenkin // - SPb.: Piter, - 2003. - 651 s.
12. Hekhauzen X. Motivatsiya i deyatelnost: V 2 t. - T. 1 / Pod red. B.M. Velichkovskogo // - М., - 1986. - 408 s.
13. Emmons R. Psihologiya vysshih ustremleniy. Motivatsiya i duhovnost lichnosti / R. Emmons // - М.: Smyisl, - 2004. - 416 s.

Реферати

МОТИВАЦИОННАЯ ГОТОВНОСТЬ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА К ОБУЧЕНИЮ В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗе
Шепитько В.И., Ерошенко Г. А., Билаш С.М., Лисаченко О.Д., Вильховая Е. В., Климач Т. Н.

В статье представлены результаты психологического исследования, относительно мотивации к учебе, которое проводилось среди студентов первого курса медицинского и стоматологического факультетов ВГУЗ Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия». Было установлено, что ведущими мотивами учебной деятельности студентов являются приобретение глубоких знаний, получение диплома, успешная учеба, сдавание экзаменов на «хорошо» и «отлично», обеспечение успешного будущего в плане профессиональной деятельности. Наименее значимыми мотивами, согласно исследованию, были следующие: быть постоянно готовым к очередному занятию, не запускать предметы учебного цикла, выполнять требования преподавателя, быть примером однокурсникам, избегать осуждения и наказания за плохую учебу.

Ключевые слова: мотивация, мотивационный комплекс личности, приобретение знаний.

Стаття надійшла 17.04.2015 р.

MOTIVATIONAL READINESS OF FRESHMEN TO STUDY AT MEDICAL HEIs
Shepitko V.I., Yeroshenko G. A., Bilash S.M., Lisachenko O.D., Vilhovaya E. V., Klimach T. N.

In the article the brought results of psychological research, in relation to motivation to the studies, that was conducted among the students of the first course medical, stomatological departments of the “Ukrainian medical stomatological academy”. It was established that leading reasons of educational activity of students are acquisitions of thorough knowledge, to become a highly skilled specialist, to get a diploma, to study successfully, to pass exams “good” and “excellent”, to provide success in the future professional activity. The least meaningful reasons, according to research, were the following: to be constantly ready to the next class, not to introduce the subjects of the curriculum, to meet the tutor’s requirements, to be an example for peers, to avoid conviction and punishments for poor studies.

Key words: motivation, motivation complex of personality, self-expression.

УДК 616.31-053.3/7 : 378.14

О. В. Шешукова

В ДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Поділля

КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ

В статті актуалізована важливість розвитку клінічного мислення у лікарів-стоматологів на післядипломному етапі освіти. Визначені риси, що повинні бути притаманні особистості лікаря, які формують його здатність до клінічного мислення, запропоновані деякі методи його розвинення. Сучасна система клінічної підготовки повинна бути орієнтована на засвоєння методології лікування, а не на забезпечення обсягом знань. Клінічне мислення має розвиватися в процесі навчання й удосконалюватися протягом усієї лікарської діяльності.

Ключові слова: клінічне мислення, лікар-стоматолог, діти.

Серед головних дидактичних та організаційних принципів, які використовуються при підготовці лікарів-інтернів, слід виділити принцип систематичності, послідовності та безперервного професійного розвитку, де первинна спеціалізація в інтернатурі є першим кроком лікарів у їх становленні як фахівців, фундаментом навчання через все життя [2].

Сучасна система клінічної підготовки орієнтована загалом на забезпечення студентів обсягом знань, а не на засвоєння методології лікування. Безумовно, лікар зобов'язаний мати певний рівень знань і усвідомлювати необхідність їхнього постійного поповнення, оскільки сучасні темпи оновлення інформації швидко роблять обмеженим будь-який її обсяг. Обов'язковою складовою професії лікаря-стоматолога є опанування рядом практичних навичок, спектр яких також неухильно розширюється - від рутинних маніпуляцій до складних методик діагностики й лікування, а також уміння користуватися сучасними технічними засобами. Найважливішим, однак, залишається клінічне мислення, яке, як і будь-яка навичка, має розвиватися в процесі навчання й удосконалюватися протягом усієї лікарської діяльності.

За думкою Н. А. Ардаматського (1992) існує дві складові клінічного мислення - рівень розумової діяльності та її методичне забезпечення [1]. Для розвинутого клінічного мислення характерні оптимальний його рівень і здатність лікаря обрати стиль мислення, що відповідає меті майбутніх дій. Саме в майстерному застосуванні теоретичних медичних знань у широкій різноманітності конкретних хворих вбачали провідну мету викладання клінічних дисциплін видатні клініцисти-педагоги як минулого, так і наші сучасники.